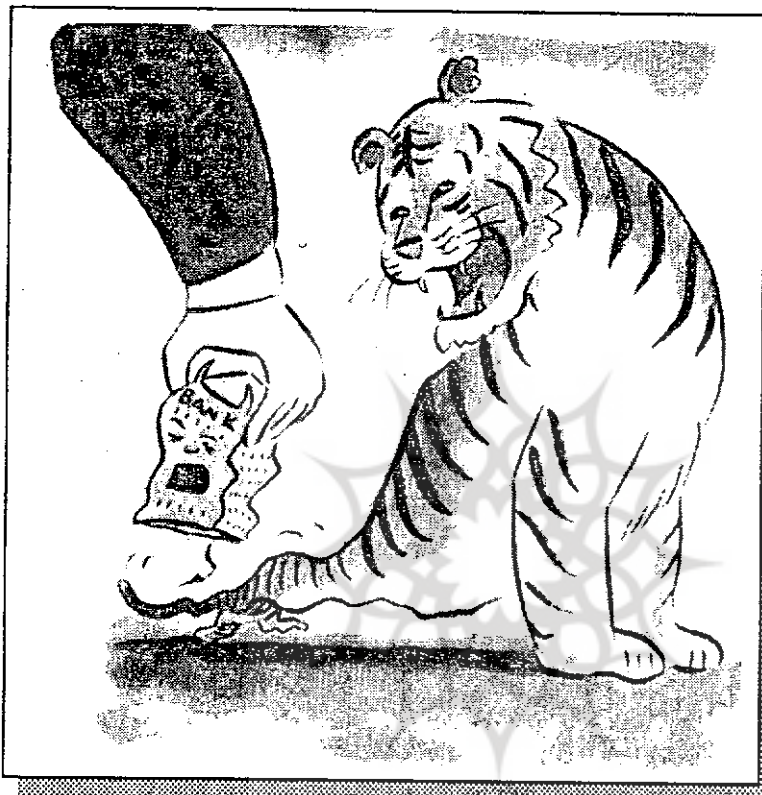

در شرق آسیا برها نمی‌فرند. خرخر می‌کنند!

این بازارها نسبت به گذشته کند عمل می‌کنند ولی سرمایه‌گذاران از روند آن ناخشنود نیستند. آغاز بهبود، آغاز خوشبینی نیز هست، به رغم گام‌های آهسته اصلاحات اقتصادی علایم

به رغم مشاهده پاره‌ای بهبودها در بخش‌هایی نه چندان قابل توجه از اقتصاد کشورهای آسیای جنوب شرق، ناهنجاری‌ها همچنان در بسیاری از بخش‌ها مشاهده می‌شود؛ ناهنجاری‌هایی که اجازه نمی‌دهد روزهای غم‌انگیز سقوط‌های پی در پی در این منطقه به بوته فراموش سپرده شود. ماه گذشته شرکت عظیم دوو در کره جنوبی که از نظر بزرگی و سرمایه دومین شرکت صنعتی این کشور است خود را ورشکسته اعلام کرد. در تایلند اعتبارات و وام‌های فاقد کارایی اقتصادی همچنان در حال تخصیص به شرکت‌هایی است که معلوم نیست بتوانند از آن بهره‌برداری مناسب بکنند. در مالزی پتروناس، غول نفتی دولتی شرکت‌هایی را که مورد توجهش است و خود آنها را انتخاب می‌کند ضمانت مالی می‌کند تا از ورطه ورشکستگی بیرونشان بکشد، و بالاخره یک سری رسوایی‌های مالی جدید در اندونزی نشان می‌دهد که این کشور همچنان در گرداب فساد دست و پا می‌زند. وقتی همه این ناهنجاری‌ها زیر ذره‌بین قرار داده شود پیش‌بینی‌های پاره‌ای از تحلیلگران مبنی بر آغاز اصلاحات زیربنایی در اقتصاد کشورهای این منطقه تا حدودی نقش بر آب می‌شود و بهبود اقتصادی در این کشورها را زیر سؤال می‌برد. با این حال، در مجموع آثاری از بهبود کوتاه‌مدت به چشم می‌خورد که نسبت به وضعیت بسیار وخیم دو سال گذشته جای امیدواری باقی می‌گذارد. برای مثال تولید صنعتی کره جنوبی در ماه ژوئن سی درصد افزایش نشان می‌دهد و برآورد می‌شود اقتصاد بخش خصوصی در سال جاری ۵/۸ درصد رشد تولید ناخالص ملی این کشور را تأمین کند.

مالزی و تایلند نیز در حال یک چرخش سریع هستند، حتی در اندونزی، که در سقوط بزرگ ۲۰ درصد کاهش بازدهی اقتصادی داشت، انتظار می‌رود در نیمه دوم سال جاری به موفقیت‌هایی نایل شود. بنابراین برخلاف عقیده خوشبینانی که می‌گویند پس از سقوط بزرگ بهبود بزرگ آغاز شده است، بهبودی با روند و گستردگی ملایمی آغاز شده که می‌تواند خوشبینی به آینده اقتصاد و منطقه را برانگیزد. آثار این روند را می‌توان در بازارهای بورس کشورهای این منطقه مشاهده کرد. شاخص فعالیت‌های بورس در تایلند و مالزی ظرف یک سال دو برابر شده است. این شاخص در بورس‌های سنول و سنگاپور به بالاتر از اواسط سال ۱۹۹۷ که سقوط آغاز شد رسیده است. گرچه

بالارونده بهبود، سرمایه‌گذاران را به آینده امیدوار کرده و بی‌اعتمادی گذشته را از آنها زدوده است. به دنبال دو سال رنج اقتصادی در شرق آسیا بدیهی است که اقتصاد آسیب دیده این کشورها هنوز قادر نیست خود را به ظرفیت مطلوب برساند ولی به یاری کمی بخت این کشورها شاهد پرشدن مجدد ادارات از کارکنان، زمین‌های ورزش از جوانان و اعاده اعتماد به خانه‌داران خواهند بود. با این همه، این پایان کار نیست، چرا که برای بازگشت به دوران قبل از سقوط در وهله اول باید همه ناخشنودی‌ها را در میان کارگران، سرمایه‌گذاران و شرکت‌ها زایل کرد که این مهم نیاز به تلاشی دوچندان دارد.

ادغام و واگذاری بانکها

برای بسیاری از کشورهای شرق آسیا، بهبود به معنی رسیدن به رشدی برابر رشد اوایل سال‌های ۱۹۹۰ است، اما امروز رسیدن به این رشد به آسانی تجهیز نیروی انسانی، پول و افکار عمومی در آن سالها نیست. گرچه بسیاری از کشورهای منطقه نسبت به دهه‌های قبل بسیار توسعه یافته‌تر هستند و تخصص‌های لازم برای استفاده از نیروی انسانی و منابع مالی و نیز جوانان متخصص را در اختیار دارند ولی رشد کمتر متکی به آرایش شغلی و منابع مالی است و بیشتر با مسئله مشکل‌تر و پیچیده‌تر افزایش بازده در تولید مرتبط است. میزان تقاضا در طول روند اصلاحات، حتی اگر اقتصاد رو به صعود باشد در کشورهای این منطقه کافی نیست. چنانچه دولت‌های منطقه در وعده‌های خود برای تأمین عوامل اصلاحات دچار ناکامی شوند در ایجاد زمینه برای استفاده مؤثر از سرمایه و سرعت دادن به رشد بازدهی اقتصادی نیز شکست خواهند خورد. در بهترین شرایط، چنین شکستی دست کم ضربه‌ای خواهد بود برای اقتصادهایی که طی چند دهه راه رشد پیموده است و در بدترین شکل از دست رفتن فرصت‌ها می‌تواند منجر به بروز سکون و و ناکارایی چشم‌گیر در اقتصادهای این کشورها شود. مالزی مصداق بارز این یکی است که به جای بازسازی زیربنای متزلزل اقتصاد خود دست به یک سلسله ظاهرسازی‌ها نظیر ساختن آسمان خراش‌های مرتفع زده است.

آنچه که گفته شد به معنی آن نیست که آسیا باید تلاش خود را به روی برنامه‌های بلندمدت اقتصادی متمرکز کند و به یک اقتصاد پابرجا در طول زمان دست یابد، چرا که اقتصادها در طول زمان هیچگاه از معرض ضربه بودن در امان نیستند، رکود هیچگاه یک اقتصاد را هرچند هم که به اندازه کافی پویا باشد رها نمی‌کند، از این گذشته منطقه همچنان در برابر تهدیدهای بالقوه و به

ویژه ضربه‌های خارجی آسیب‌پذیر است. آنچه که گفته شد بدان معنی است که رهبران منطقه باید تأثیر دوره‌های اقتصادی بر مجموعه تلاش‌ها برای ترمیم زیر ساختارهای اقتصادی را درک کنند. در فقدان این درک هیچ رهبری قادر نیست تفاوت میان یک اعتبار خوب و یک اعتبار بد را تشخیص دهد و به حل مشکلات بانک‌های آسیایی که امروز درگیر این تردیدها هستند بپردازد. چنانچه دولت‌ها از چنین درکی برخوردار باشند بانک‌ها ناچارند خود را با طرح‌ها و اعتبارات خوب و مؤثر هماهنگ کنند و در طول یک روند تخصیص اعتبار، از آغاز تخصیص تا پایان بازدهی اقتصادی آن، بر آن نظارت کنند. در بعضی از کشورها منابع خارجی به یاری این نظارت‌کنندگان می‌آیند؛ مثلاً در تایلند بانک جهانی تلاش کرد به کارکنان و مدیران بانک‌ها مقررات بانکداری بین‌المللی را آموزش دهد. بانکها، بدون یک نظارت مستمر چه داخلی و چه خارجی همواره ممکن است دست به اقداماتی بزنند که در مثبت بودن نتایج آن تردید وجود داشته باشد. به همین دلیل بود که دو سال قبل بانکداران تایلند و کره جنوبی وعده دادند بانک‌های خود را به روی نظارت خارجی باز گذارند. نتیجه‌ای که عاید شد بسیار اندک بود تایلند یک بانک خود را به بانک ای-بی-ان امروز هلند و یکی دیگر را به بانک دی-بی-اس سنگاپور فروخت. کره جنوبی ماهها است درباره فروش دو بانک خود به خارجی‌ها در حال مذاکره است و سیستم بانکی مالزی نیز به نظر می‌رسد با در پیش گرفتن سیاست، باز دچار مشکلات بزرگی است. گرچه در این کشور موازنه حساب‌های بانکها رضایت‌بخش اعلام شده ولی دولت مالزی اخیراً اعلام کرده که ۳۱ بانک به علاوه چند شرکت بازرگانی را در هم ادغام خواهد کرد و این مجموعه را به شش گروه خدمات مالی تبدیل خواهد کرد.

اندونزی نیز که سیستم بانکداری آن

فاسدترین سیستم در جهان است یک پنجم از بانک‌های خود را در هم ادغام کرده و بیست درصد از سهام بانک بالی، یکی از بزرگترین بانک‌های کشور را به یک بانک خارجی فروخته است.

مالزی به جای بازسازی زیربنای اقتصاد خود به یک سلسله ظاهر سازی‌ها نظیر ساختن آسمان خراش‌های مرتفع دست زده است.

بازارهای مالی غیر شفاف

آسیا علاوه بر نیاز به تصحیح روش‌های کار در سیستم بانکداری خود باید راه‌های جدیدی را برای افزایش سرمایه شرکت‌ها نیز بیابد. به ویژه سال‌ها است احساس می‌شود که این کشورها از یک بازار سهام مبتنی بر پول‌های محلی خود که شفافیت لازم را داشته باشد برخوردار نیستند به این معنی که حقوق سرمایه‌گذاران جزء و نیز سیستم حسابرسی شرکت‌هایی که در بورس فعال هستند تا حدودی مخدوش است. یکی از کشورهای این منطقه برنامه‌هایی اصلاحی را به موقع اجرا گذاشته کره جنوبی است که به سهامداران جزء شرکت‌ها اجازه داده است در هر لحظه از وضعیت مالی شرکت و تراز حساب‌های آن مطلع شوند ولی بقیه کشورهای منطقه هنوز در این زمینه اقدامی نکرده‌اند.

در میان انواع فعالیت‌های اقتصادی، کشورهای آسیایی در زمینه سیاست‌های پولی به پیشرفت‌های بزرگی نایل آمده‌اند. نیلی سیکر یک مقام بانک اس - جی سنگاپور می‌گوید از سقوط اقتصادها در کشورهای آسیایی بانک‌های مرکزی درس گرفته‌اند که نمی‌توان به طور همزمان تورم و نرخ مبادله را هدف قرار داد، بلکه در زمان بروز بحران‌ها بزرگترین هدف باید ثابت نگاه داشتن قیمت‌ها باشد، این ایده هم‌اکنون در زمانی که سرازیر شدن مجدد ارزهای خارجی پول‌های ملی را تحت فشار قرار داده به مرحله آزمایش گذاشته شده است. بسیاری از وزیران دارایی کشورهای جنوب شرق آسیا خواهان آن هستند که هم نرخ بهره و هم نرخ مبادلات ارزی پایین نگه داشته شود ولی رییس بانک مرکزی سنگاپور می‌گوید بانکداران بانک‌های مرکزی منطقه تمرکز تلاش خود را بر روی ثابت نگه داشتن قیمت‌ها ادامه می‌دهند و در صورتی که لازم باشد نرخ بهره را افزایش خواهند داد.

سیاست‌های بهبود یافته مالی از زمانی که سیاست‌های نرخ بهره به بیراهه رفت و تأثیر ژرف بر تشدید بحران‌های شرق آسیا گذاشت موفقیتی عظیم به شمار می‌رود. با این حال تغییر دیدگاه‌ها در مورد تثبیت قیمت‌ها شان داده است که برای رسیدن به سطحی از بهبود قابل قبول، اصلاحات بیشتری مورد لزوم است. زمانی که نرخ بهره پول‌های محلی به طور مصنوعی بالا نگاه داشته

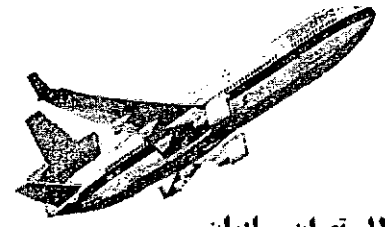
می‌شد، اقتصادهای شرق آسیا امکان می‌یافتند دام‌های دلاری به نرخ ارزان خریداری کنند و موجب می‌شدند بدون توجه به هزینه‌ها فشاری گسترده بر سرمایه‌گذاری وارد آورند. چنانچه امروز اقتصادهای منطقه در صدد باشند با قدرت در آینده رشد کنند نباید مجدداً به این نوع ترفندهای کوتاه مدت اغواکننده رضایت دهند. خوشبختانه آسیا به این ترفندها نیازی ندارد، چرا که اقتصادهای کشورهای شرق آسیا مدت‌ها قبل از آن‌که حباب بحران منجر به سقوط شکل بگیرد به یک رشد سریع دست یافته بودند. این بار نیز آنها قادر به ایجاد رشدی مثابه هستند به شرطی که با آگاه شدن بیشتر به برتری‌های خود و از جمله نیروی کار ماهر که در اختیار دارند و استفاده مناسب از منابع موجود حداکثر بهره‌برداری را از امکانات را بکنند. به جز اقدام به مرمت کلی بازارهای سرمایه راه‌های بسیار دیگری برای رسیدن به این رشد موجود است. کاستن از شدت مداخله دولت‌ها در مسایل اقتصادی به ویژه داد و ستد و سرمایه‌گذاری بیشتر در آموزش از جمله این راه‌ها است (به ویژه در تایلند و اندونزی که سیستم آموزشی آنها در تربیت نیروی کاری که بتواند نیازهای تخصصی اقتصاد پاسخ دهد ناکام بوده است). در مورد شرکت‌ها نیز این مسئله مصداق دارد، حساسیت‌های موجود شرکت‌های آسیایی را به سرمایه‌گذاری در دارایی‌های فیزیکی در حد سرمایه‌گذاری روی دارایی‌ها به میزان نیاز

آنها تهییج و تشویق کرده است. تحولات چشم‌گیری در کشورهای شرق آسیا به وقوع پیوسته است که از آن جمله است جلب اعتبار دهندگان به سرمایه‌گذاری در این کشورها، سیاستمداران و کارفرمایان آسیایی امروز نیاز کمتری به ایجاد فشار بیشتر برای اصلاحات احساس می‌کند. آنها می‌گویند فشارهای گذشته به منظور جلب مجدد اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی و صندوق بین‌المللی پول انجام شده است، ولی سرعت بخشیدن بیشتر به آن فشار آوردن به سطحی از بهبود است که به طور خودکار در حال عمل کردن است، از این گذشته، با گذشتن از مراحل اضطراری بحران نیاز کمتری به پول صندوق بین‌المللی پول و ادامه حساسیت‌ها به جلب سرمایه‌های خارجی احساس می‌شود. همراه یا محو آثار بحران، وسوسه‌های گذشته در حال تجدید است، پس از دو سال از گذشت بحران، هم سیاستمداران و هم اقتصاددانان منطقه به این نتیجه رسیده‌اند که دادن شتاب خارج از تحمل ظرفیت جوامعشان بار دیگر نباید تکرار شود و جایگزین کردن میانه‌روی به جای افراط گرچه نمی‌تواند آسیا را بار دیگر به قدرت‌هایی بی‌رقیب تبدیل کند، ولی اطمینان از آینده را برایشان به ارمغان خواهد آورد.

مأخذ: مجله اکونومیست - ۲۱ اوت ۱۹۹۹
برگردان از بخش ترجمه «گزارش»

INTERNATIONAL COURIER SERVICE

شرکت حمل و نقل بین المللی آرامکس

با پانزده سال سابقه در خشان
حمل و نقل بین المللی هوایی در جهان

آرامکس

ARAMEX

It's A Small World

آدرس: خیابان فلسطین، پایین تر از میدان فلسطین، شماره ۱۵۱

تلفن: ۰۰۳۹۴۰۶۴، ۱۴-۶۴۹۳۹۱۳ فاکس: ۶۴۰۴۳۹۶ صندوق پستی: ۱۱۹۱-۱۴۱۵۵ تهران - ایران

151, Felestin Ave., P.O.Box: 14155 - 1191 Tehran - IRAN, Tel: 6493913-14, 6403940 Fax: 6404396 E.MAIL: ARAMEX @ W W W.DCI. CO.IR